

Türkiye Gerçeği: Okumama Alışkanlığı

Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi - Eylül 2006

Niçin Okumuyoruz?
Okuyan Bir Toplum Haline Nasıl Gelebiliriz?

ÇOCUK EDEBİYATI OKULU

Sunuş

4 Eylül 2006

Çocuk Vakfı Çocuk Edebiyatı Okulu, 8 Eylül Temel Okur-Yazarlık

Günü nedeni ile iki soruyu merkeze alan bir çalışma gerçekleştirdi: **Niçin okumuyoruz? Okuyan bir toplum haline nasıl gelebiliriz?** Bu iki soru çerçevesinde, sorunun fotoğrafının çekilmesine katkı vermeyi amaçladık.

Çocuk ve yetişkin özneler yanında aile, okul, öğretmen, çevre ve medya yansıtan araştırmalardan hareketle somut bilgiler, raporlar ve buna olarak, öğretmen ve alanın uzmanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmeler karneye yansıtıldı. Ancak, ne bu bilgiler ne de değerlendirmelerin okuma alışkanlığının bütün ayrıntılarını belirtmek isteriz.

ilişkisini
bağlı
yapılan

içermediğini de

Karnenin giriş bölümünde **UNESCO**'nun belirlediği temel okur-yazarlık, işleve ve topluma yönelik okur-yazarlık gibi okuma nedenleri ve okuma kültürü tanımlarına da yer verdik.

Türkiye'nin okuma alışkanlığı gerçeği okumama alışkanlığı gerçeğidir.

Okuma öğretimine dayalı **ülke ölçekli okur yetiştirme projesi** hayata geçirilmeden **Okuyan Türkiye** idealine ulaşmak imkansızdır.

Türkiye'de okuma alışkanlığı sorununun henüz sahibi de yoktur.

Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi'ni toplumun bütün öznelerinin katılımına katkı vermesi ümidi ile sunuyoruz.

Mustafa Ruhi Şirin
Çocuk Vakfı Başkanı

TEMEL OKUR YAZARLIK

GENEL ÇERÇEVE

Okur-yazar olmayan kimdir?

Okumayı bilen ama yazamayan; yalnızca ezbere bildiği alışılmış ifadeleri okuyup yazabilen kişi.

UNESCO, 1968

Okur-yazar kimdir?

Bütün hayat etkinliklerindeki uğraşısını kolaylaştırmada ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerileri kazanmasını, bu bilgi ve becerileri kendisinin ve toplumun gelişiminde sürekli kullanmasını mümkün kılan okuma, yazma ve temel aritmetik işlemlerinde yeterlilik sahibi kişi.

Okur-yazarlık nedir?

Okumayı ve yazmayı öğrenme becerisi.

İşleve yönelik okur-yazar olmayan kişi

Okuma yazma işini hem kendi hem de toplum yararına kullanmayan ya da kullanamayan kişi.

UNESCO, 1978

Okuma nedir?

Kişinin bilgilенmesini, gelişmesini ve eğlenmesini sağlayan eylem.

Okuma alışkanlığı nedir?

Okumayı öğrendikten sonra bu eylemi istekli biçimde kazanma becerisi.

Unesco'nun tanımı

Okuma

Ruhsal bir çalışma sistemi ile harekete geçirilmiş ve okuyucu amaçlarıyla bir düzen içinde bütünleştirilen, karmaşık bir hiyerarşinin birbirine geçişiyle oluşan birtakım alt faktörler tarafından desteklenen, simgesel anlamlandırmanın, görsel-işitsel-söze dayalı işlem becerisi.

(Kimmel-Segel tanımı (1983))

Okuma nedenleri sıralaması

- 1) Adet ya da alışkanlık olarak
- 2) Görev duygusuyla
- 3) Genellikle zaman geçirmek için
- 4) Güncel olayları kavramak için
- 5) Anlık kişisel doyum için
- 6) Günlük hayatın pratik ihtiyaçlarını karşılamak için
- 7) Profesyonel ya da mesleki ilgileri sürdürmek ve geliştirmek için
- 8) Hobi olması
- 9) Topluma yönelik ihtiyaçları karşılamak için
- 10) Kendini geliştirmek için
- 11) Entellektüel ihtiyaçlar için

Okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili üç dönem

Çocukluk/Gençlik/Yetişkinlik

Okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili üç toplumsal kurum

Aile/Okul/Çevre

Okuma alışkanlığını etkileyen nedenler

Sözlü kültür geleneğinden kaynaklanan nedenler

Zihniyete yönelik nedenler

Topluma yönelik nedenler

Kültürel nedenler

Eğitimle ilgili nedenler

Ekonomik (yoksulluk) nedenler

Zamana ve döneme ilişkin nedenler

Medya merkezli (özellikle televizyona bağlı) nedenler

Okuma alışkanlığını değerlendirmede ölçüt

Çok okuyan 1 yılda 21 ve daha fazla kitap okuyan kişi

Orta düzeyde okuyucu 1 yılda 6-20 kitap okuyan kişi

Az okuyan 1 yılda 1-5 kitap okuyan kişi

Okuyucu olmayan, hiç kitap okumayan kişi

Okumanın başarıya etkisi

Temel eğitim, bireyin verimliliğini yüzde 50 yükseltiyor

Okumanın eğitimdeki verimliliği artırma oranı yüzde 30

Eğitimin ekonomideki verimliliği artırma oranı yüzde 44

TÜRKİYE'NİN OKUMA ALIŞKANLIĞI KARNESİ

Nüfusun yüzde 88'i okur-yazar
Türkiye'nin temel okur-yazarlık düzeyi iyi durumda
İlköğretimin 6. sınıfından sonra OKS'ye hazırlık nedeni ile okuma ilgisi azalıyor
Kızların okullaşma oranı her alanda erkek öğrencilerin altında
Okulöncesi eğitimden en az yararlanan köy okulları
En kalabalık sınıfların bulunduğu kent İstanbul
Okuma ilgileri kentlere ve bölgelere göre farklılıklar gösteriyor
Kızlar erkeklerden daha çok kitap okuyor
Üst ekonomik düzeydekiler roman, alt ekonomik düzeydeki çocuklar hikâye okuyor
Üstün yetenekli çocukların ders kitabı dışında kitap okuma ilgileri çok iyi
Çocuk yayınları yabancılaştırıcı ağırlıklı bir içerikle sunuluyor
Gazete ve çocuk dergisi okuma alışkanlığı yok
En niteliksiz çocuk yayınları dini içerikli
Son 15 yılda çeviri yayınların oranı yüzde 60 ile 75 arasında değişiyor
Çeviri yayınların çoğunluğu Avrupa kökenli
Okuma alışkanlığı ilgisi en yüksek grup eğitim almış okulöncesi velileri
Nüfusun yüzde 40'ı hayatı boyunca hiç kütüphaneye gitmiyor
Gençlerin yüzde 70'i hiç okumuyor
Yetişkin nüfusun yüzde 95'i yalnızca televizyon seyrediyor, yüzde 5'i televizyon seyretmenin yanısıra kitap okuyor
Öğretmenlerin yüzde 63'ü bazen kitap okuyor
Üniversite öğretim üyelerinin yüzde 56.2'si ayda 1-2 kitap okuyor
Türkiye'de düzenli kitap okuma alışkanlığı oranı binde 1
İşleve yönelik okur-yazarlıkta 1985-2005 yılları arasında olumlu gelişmeler gözleniyor
Topluma yönelik okur-yazarlık çitası çok düşük
Türkiye'de okur-yazarlığın gelişmeye katkısı çok sınırlı düzeyde
Birinci derecede sorumlu: Okumayı öğretemeyen eğitim sistemi

SONUÇ

Türkiye gerçeği: Okumama alışkanlığı

ÖNERİ

Ülke Ölçekli Okur Yetiştirme Projesi
ve
Okuma Alışkanlığı Seferberliği

GENEL OKUR-YAZARLIK DURUMU

Nüfusun yüzde 88'i okur-yazar

6-13 yaş grubu okullaşma oranı kızlarda yüzde 87.2, erkeklerde 92.3

25 yaş ve üstü nüfusun yüzde 17.2'si okuma-yazma bilmiyor

25 yaş ve üstü nüfusun yüzde 71.8'i ilkokul mezunu

25 yaş üstü kadınlarda ise bu oran yüzde 27.4

Okul çağı erkek çocuklarda okullaşma oranı yüzde 96.6

Kız çocuklarda yüzde 93

Kızların okullaşma oranı her alanda, erkek öğrencilerin altında

Eğitim süresi uzadıkça kızların okullaşma oranı düşüyor

OKULÖNCESİ

Okulöncesi nüfus (0-6 yaş) 8.5 milyon

Okulöncesi eğitim almamış öğrencilerin okuma becerileri
en düşük düzeyde

Okulöncesi eğitim alan nüfus

0-2 yaş yüzde 1

3-4 yaş yüzde 3

5 yaş yüzde 16.5

Okulöncesi eğitimden yararlanma oranı en düşük yerler köy okulları, Doğu ve Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri

İlköğretim birinci sınıfa başlamış bir çocuk, okulöncesi okuma-yazma eğitimi almışsa iki, almamışsa dört ayda öğreniyor

Çocuklara kitabı kim alıyor?

yüzde 40'ı anne

yüzde 11'i baba

Kitabı çocuklara kim okuyor?

yüzde 50'si anne

yüzde 16'sı baba

Kitap seçiminde

yüzde 50'sinde yetişkin

yüzde 10'unda çocuk karar veriyor

İLKÖĞRETİM

Türkiye’de öğrencilerin yüzde 60’ı; mevcudu 31 ve daha kalabalık sınıflarda okuyor

Türkiye’nin bir dersliğe düşen öğrenci sayısı 35

En kalabalık sınıfların bulunduğu kent İstanbul

Dünya ortalaması 26

Türkiye’de öğrencilerin okuma ilgileri kentlere ve bölgelere göre farklılıklar içeriyor

İlköğretimde okuma etkinlikleri ders kitaplarına bağımlı yapılıyor

Program dışı okuma etkinliklerine çok az yer veriliyor

Çocuk kitapları, gazete ve dergilerinden yararlanma oranı çok düşük

4. sınıf kız öğrencileri, okuma yönünden erkek öğrencilerden “anamlı düzeyde” daha başarılı

İlköğretimin 6. sınıfından sonra, ödev ve OKS’ye dayalı hazırlık nedeni ile okuma ilgisi azalıyor

İlköğretimin 5. sınıf alt ekonomik düzey grubundaki öğrenciler serbest zamanlarında hikâye okumayı tercih ediyor

Sınıf kitaplıkları ve okul kütüphaneleri yetersiz

Öğrencilerin kütüphane alışkanlığı zayıf

Fuar alışkanlığı yok

Kendi harçlığından kitap satın alma geleneği özendirilmediği için oluşmamış

Köy çocuklarının yüzde 60’ı ilköğretimde ders kitabı ve kaynak kitap dışında kitap okumadan mezun oluyor

Görme engelli çocuklar için nitelikli yayın geleneği yok

KIZ ve ERKEK ÇOCUKLAR NE TÜR KİTAPLAR OKUYOR?

Kızlar öğretmenleri, erkekler aileleri model alıyor
Kızlar erkeklerden daha çok kitap okuyor
Kızlar hikâye, erkekler çizgi roman seviyor
Kız çocuklar erkeklere göre daha fazla kitap okuyor
Ders dışında kız ve erkeklerde düzenli kitap okuma oranı:
erkekler yüzde 72.8
kızlar yüzde 86
Üst ekonomik düzeydekiler roman,
Alt ekonomik düzeydeki çocuklar
daha fazla hikâye okuyor

ORTAÖĞRETİM

Lise öğrencileri üniversiteye giriş hazırlıkları nedeni ile
ders kitabı ve kaynak kitaba bağımlı
Ödev için okuması gereken zorunlu kitapların
özetlerini kullanma alışkanlığı yaygın
Kütüphaneye gitme alışkanlığı yok
Zorunlu okul gezisi olmadıkça
fuar alışkanlığı çok az düzeyde
Üstün yetenekli çocukların ders kitabı dışında
kitap okuma ilgileri yüksek
Lise düzeyinde en çok okunan kitap hâlâ Çalığışu

TÜRKÇE, EDEBİYAT ÖĞRETİMİ ve ÇOCUK VE GENÇLİK EDEBİYATI

Çocuk edebiyatı öğretimi
okuma alışkanlığı kazandırma merkezli sürdürülüyor
Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretiminde
çocuk ve gençlik edebiyatından yararlanmak amacıyla
hazırlanmış program yok
Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı programında belirtilmesine
rağmen, ders kitaplarında Türk Çocuk ve Gençlik Edebiyatının
seçkin örnekleri sınırlı ölçüde yer alıyor
İlköğretim ders kitaplarında yer verilen metinlerin
Türkçe ve edebiyat değerleri zayıf
Okuma alışkanlığı için öğretmenlere çocuk ve gençlik edebiyatını tanıtıcı
yayın yok

Çocuk ve gençlik edebiyatı kültürü ve kaynak kitapların sayısında son 10 yılda (1995-2005) artış oldu

Yerli çocuk ve gençlik kitabı yazarı sayısı (1980-2005) sürekli artıyor

Türkiye’de çocuk kitabı çizerliği, (1985 sonrası) nitelik açısından, çocuk kitabı yazarlığından daha iyi örnekler veriyor

Türk çocuk ve gençlik edebiyatı –birkaç örnek dışında- dünya çocuklarına henüz ulaşamadı

ÇOCUK VE GENÇLİK YAYINLARI

Türkiye’de en çok 8-10 yaş çocuklarını hedefleyen kitap yayınlanıyor

Genel toplam içinde yerli çocuk ve gençlik yayınları oranı (1990-2005) yüzde 40 ile 25 arasında değişiyor

Çocuk ve gençlik yayınlarına yardımcı ders kitabı ve kaynak kitap yayıncılığı egemen

1995-2005 yılları arasında Avrupa kökenli popüler çocuk ve gençlik kültürü yayınlarında (kitap-dergi) artış oldu

Yılda (2000-2005) ortalama 1600-2400 çeşit yerli ve yabancı çocuk ve gençlik yayını yayınlanıyor

İlkgençlik çağına yönelik roman ağırlıklı kitaplar yayınlanıyor

Aşk konulu kitap sayısında artış oldu

Roman türünde gençlik sorunları öncelikli tema

Dinî çocuk ve gençlik yayınlarında (1980-2005) artış olmasına rağmen nitelikli çocuk yayınlarının oranı çok az

Çocuk ve gençlik yayınlarında cinsiyet ayrımcılığı vurgusu var

Çocuk ve gençlik yayınlarında şiddet yaygın

Türk çocuk ve gençlik yayıncılığında Avrupa (İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya) Amerika, Japonya ve son yıllarda çok uluslu yayıncılığa çalışan Çin pazarı önde

girmeye

Türkiye’de en çok sayıda basılan çocuk kitabı türleri hikâye, roman masal kitapları

Çocuk kitaplarını tanıtıcı yeterli yayın yok

Türkiye’de çizgi roman yayıncılığı, televizyonun yaygınlaşmasına paralel olarak büyük ölçüde azalma eğilimi gösterdi

Türkiye’de en az yayın çocuk hakları kültürü alanında

En çok basılan 5 kitap

Yerli

Keloğlan Masalları
Nasrettin Hoca Fıkraları
Türk Masalları (Anonim)
Dede Korkut Hikayeleri
Ömer Seyfettin’in Hikayeleri

Yabancı

La Fonten fablları (düzyazı biçiminde)
Ezop Masalları
Andersen Masalları
Grim Masalları
Çocuk Kalbi

Çocuğa göre ve çocuk gerçekliğine uygun iyi kitap oranında (1990-2005) artış var

ÇOCUK VE GENÇLİK DERGİLERİ

İlköğretim çağı öğrencilerinin çocuk dergisi okuma alışkanlığı çok az düzeyde

Alanında en etkin çocuk dergisi: **Bilim ve Çocuk** Dergisi

Çocuk edebiyatı kültürü bağlamında üçü aylık biri haftalık yalnızca dört çocuk dergisi (**Kırmızıfare, EbeSobe ve Mi-Ço**) yayınlanıyor

Dinî içerikli çocuk dergileri yetişkin bakışına göre hazırlanıyor ve nitelikten yoksun

Çocuk dergileri Batı kültürü ve adları dahil yabancılaştırıcı ağırlıklı bir içerikle sunuluyor. Çocuklar için: (Witch, Disney-Prenses, Sindy, Tiger, Donald Amca, Gam World, Action Man, Spider Man, Jojo Club... Gençler için: Heygirl, Mixgirl, Hello, Super ...)

ÇEVİRİ ÇOCUK VE GENÇLİK YAYINLARI

Okulöncesi yayınları çeviri ağırlıklı
1990-2005 yılları arasında yerli okulöncesi yayınlarda artış oldu

Türkiye’de 1990-2005 yılları arasında çeviri çocuk ve gençlik yayınlarının oranı, yıllara göre, yüzde 60 ile 75 arasında değişiyor

Çocuk klasiklerinin büyük çoğunluğu çeviri değil

tahrif edilmiş hazırlama kitap olarak yayınlanıyor

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilk ve ortaöğretimde zorunlu okuma kitabı olarak açıkladığı iki ayrı listeden oluşan "100 Temel Eser" de yer alan dünya edebiyatından seçilmiş kitaplar, çevirmen adı verilmeden açıklandığı için değişik hacimlerde ve tahrif edilerek yayınlanıyor

Çeviri yayınların büyük çoğunluğu Avrupa kökenli

Çok uluslu sıcak ürün yayıncılığı 1995 sonrası yaygınlaşmaya başladı

En az çeviri (yüzde 2 düzeyinde) İslâm ülkelerinden yapıyor

Son on yılda (1995-2005) misyonerlik amaçlarını içeren ve ücretsiz dağıtılan çocuk ve gençlik yayınları gündeme geldi

TÜRK ÇOCUKLARI NE KADAR OKUYOR?

Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde 35 ülke arasında Türkiye 28.sırada

PIRLS sonuçları ortalaması 500 iken, Türkiye ortalaması 449

Evlerinde çok çocuk kitabı bulunanlar, az çocuk kitabı bulunan öğrencilerden daha başarılı

Bilgiyi elde etme ve kullanma amacıyla yapılan okuma faaliyetleri etkin değil

ÖĞRETMENLERİN OKUMA ALIŞKANLIĞI

Öğretmenler genelde kitap okumuyor

yüzde 33.4'ü düzenli

yüzde 63.3'ü bazen kitap okuyor

yüzde 3.3'ü hiç kitap okumuyor

ANNE-BABANIN OKUMA ALIŞKANLIĞI İLGİSİ

Türkiye’de anne-babaların dörtte biri çocukların okuma alışkanlığını geliştirmek için çaba harcıyor

Türkiye’de okuma alışkanlığı ilgisi en yüksek grup eğitim almış okulöncesi velileri

KİTAP

İhtiyaç maddeleri sıralamasında kitap 235’inci sırada

Uluslararası ortalamada, öğrencilerin çoğunun evlerinde 25’ten fazla kitap var

Türkiye’de, öğrencilerin yalnızca yüzde 19’u, 25’ten fazla kitaba sahip

Son on yılda (1995-2005) kitapçılarının çoğu kırtasiyeci oldu. Kırtasiyeci raflarının yüzde 85’i kırtasiye, yüzde 15’i kültür kitabına ait.

Türkiye’de kitaba yılda harcanan para 45 sent

OKUR-KÜTÜPHANE İLGİSİ

Nüfusun yüzde 40’ı hayatı boyunca hiç kütüphaneye gitmiyor
(Birkaç kez gidenlerin oranı yüzde 31)

Kütüphaneye gidenlerin yalnızca yüzde 8’i kitap okuma amacıyla gidiyor

Çocuk ve Gençlik Kütüphaneleri yeni yayınlardan yoksun

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yararlanacağı
Çocuk ve Gençlik Kütüphaneleri’nin sayısı yetersiz

TELEVİZYON

Nüfusun yüzde 95’i televizyon seyrediyor
yüzde 5’i televizyon seyretmenin yanısıra kitap okuyor

Türk toplumunda televizyon okumayı ikincilleőtirmiőtir

Türkiye’de televizyon yayınlarının başladığı
1968’den 2005 yılları arasında çocuk ve gençlik
yayınlarının çeşidinde sürekli artış oldu

Televizyon sonrası gazetelerin kitap kültürüne katkısı azaldı

Türkiye’de haftalık televizyon seyretme süresi 20.2 saat

Televizyonda nitelikli kitap programlarının sayısı az

Televizyon gazete okumayı yüzde 20;
dergi ve kitap okumayı yüzde 22 azaltıyor

ÜNİVERSİTE’DE OKUMA ALIŞKANLIĞI

Gazi Üniversitesi’nde görevli 1915 öğretim üyesi arasında
yapılan araştırma sonuçları:

- yüzde 21.9’u akademik yayınlar dışında
kitap okumuyor
- yüzde 56.2’si ayda 1-2
- yüzde 17.5’i ayda 3-5
- yüzde 4.5’i ayda 6-10 kitap okuyor

OKUMA ALIŞKANLIĞI

Gençlerin yüzde 70’i hiç okumuyor

Türkiye’de düzenli kitap okuma alışkanlığı oranı binde 1

OKUMA ALIŞKANLIĞINDA TÜRKİYE GERÇEĞİ

Temel Okur-Yazarlık

Türkiye’nin temel okur-yazarlık düzeyi iyi durumda

İşleve Yönelik Okur-Yazarlık

1985-2005 yılları arasında temel okur-yazarlığa paralel olarak
olumlu gelişmeler gözleniyor

Topluma Yönelik Okur-Yazarlık

Türkiye’de okur-yazarlığın gelişmeye katkısı çok sınırlı düzeyde

BİRİNCİ DERECEDE SORUMLU

Okumayı öğretemeyen eğitim sistemi

TÜRKİYE GERÇEĞİ

Türkiye gerçeği: Okumama alışkanlığı

OKUR YETİŞTİRME PROJESİ İÇİN BEŞ ÖNERİ

Birinci Öneri

Yaygın eğitim çerçevesinde **aile odaklı çocuk merkezi okuma programı'nın** uygulanması,

İkinci Öneri

Öğretmen özne için çocuk ve gençlik edebiyatı kültürünün tanıtımına yönelik **okuma alışkanlığı programı'na** öncelik verilmesi,

Üçüncü Öneri

İlköğretim için, çocuk gelişimi çerçevesinde, Türkçe ve edebiyat öğretimi ilişkisine dayalı çocuk ve gençlik edebiyatı merkezli **okuma alışkanlığı programı'nın** hazırlanması,

Dördüncü Öneri

Ortaöğretim için edebiyat, felsefe ve düşünce klasiklerinin okutulması amacıyla **okuma programı'nın** düzenlenmesi,

Beşinci Öneri

Modern medyaları merkeze alan, okulöncesinden ortaöğretimin sonuna kadar **medya okur-yazarlığı programı'nın** örgün eğitimde ders durumuna getirilmesi

KAYNAKLAR

Amerikan Kütüphane Derneği Raporları

Bamberger, R. Okuma Alışkanlığını Geliştirme, Çev.: Bengü Çapar, Kültür Bakanlığı Kütüphanecilik Dizisi, Ankara, 1990

Binbirkitap Dergisi (1,2,3'üncü sayıları)

Cumhuriyet Kitap Eki (2000-2005)

Cumhuriyet ve Çocuk (2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi) Yayına Hazırlayan Prof.Dr. Bekir Onur, ÇOKAUM Yayınları, Ankara, 1999

Çağdaş Çocuk Yazını, Yazın Eğitime Atılan İlk Adım, Selahattin Dilidüzgün, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Mayıs 1996

Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitapları, Hazırlayan Doç.Dr. Meral Alpay-Dr. Robert Anhegger, Cem Yayınevi, İstanbul, 1975

Çocuk Edebiyatı Yıllıkları (1987, 1988, 1989) Gökyüzü Yayınları, İstanbul, 1987, 1988, 1989

Çocuk ve Edebiyat, Çocukluğun Kısa Tarihi Edebiyatta Çocuk Figürleri, Necdet Neydim, Bu Yayınları, İstanbul, 1998

Çocuk ve Edebiyat, Doç.Dr. Sedat Sever, Kök Yayıncılık, Ankara, Nisan 2003

Çocuk Eğitimi ve Edebiyatı, Yansıma Temmuz, Ağustos, Eylül 1975, sayı 43, 44, 45

Çocuğunuz Kitap Okumayı Sevmiyorsa Onu Nasıl Kitap Okumaya Yönlendirebilirsiniz Lee Canter, çev. Serap Katlan, HYB Yayıncılık, Ankara, 1998

Çocuk Kültürü, (edebiyat, tiyatro, medya) Yayına Hazırlayanlar, Nazan İpşiroğlu, Zehra İpşiroğlu, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Beyoğlu Şubesi, Mavibulut Yayınları, İstanbul, 1997

Çoluk Çocuk Dergisi (1-62 sayıları)

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1980-2005 Verileri

Devlet Plânlama Teşkilatı Aile ve Çocuk Komisyonu Raporları

Dünden Bugüne Çocuk Edebiyatımız, 39 programlık radyo program metinleri, Hazırlayan Mustafa Ruhi Şirin, TRT Radyo 2, (1.1.1985-24.9.1985)

Dünya Kitap Eki (2000-2005)

Gazi Üniversitesi (2003) Yılı Okuma Alışkanlığı Araştırması

Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı, Ağustos-Eylül 2005, sayı 104-105

I. Sakarya Türkçe Öğretimi ve Okuma Alışkanlığı Kültürü Semineri'ne (11-26 Mart 2006) katılan 1450 okulöncesi, sınıf, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ile seminer eğitimcilerinin değerlendirmeleri

I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi (23-25 Eylül 2004) Kongre Tutanağı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004

I. ve II. Sakarya Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Günleri'ne (2005-2006) katılan 24 çocuk ve gençlik kitabı yazarının okul gözlemleri

I. ve II. Sakarya Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Günleri'nin (2005-2006) gerçekleştiği 88 ilköğretim okulu ve 17 lisenin okulöncesi, sınıf, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerini deneyimleri ve değerlendirmeleri

I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Sorunlar ve Çözüm Yolları, Yayına Hazırlayan Doç.Dr. Sedat Sever, Ankara, 2000

İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk Kitapları, Doç.Dr. Selahattin Dilidüzgün, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2004

İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi (1993), Halise Devrimci

İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu Anlamaya Etkisi, Yrd.Doç.Dr. Attilâ Tazebay, MEB Yayınları, Ankara, 2005

İlköğretim 5.6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi Araştırması (2005) Prof.Dr. Mübeccel Gönen, Sonnur Işıtan, Elif Çelebi Öncü

İlköğretim Okulları Özet Tablo (okul, öğrenci, öğretmen, derslik sayıları) (2005-2006 Öğretim Yılı) MEB İstatistikleri

İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar), Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi Ankara, 2004

İller Bazında İlköğretim Okullarının Sınıflara Göre Öğrenci Sıyısı (2005-2006 Öğretim Yılı) MEB İstatistikleri

İstanbul Çocuk Raporu, Hazırlayan Mustafa Ruhi Şirin, Yard.Doç.Dr. Sevgi Usta Sayita, İstanbul Çocukları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000

Kültür Bakanlığı Kütüphane ve Yayınlar Genel Müdürlüğü İstatistikleri (1980-2005)

Kültür Bakanlığı'nın "Niçin Az Okuyoruz?" (1990) Araştırması

Kültür İstatistikleri, 2003. Türkiye İstatistik Kurumu

Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Okuma Becerileri, İlgileri, Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları (1990), Üstün Dökmen, Eğitim Bilimleri Dergisi, C:23, s.2.

Littera Edebiyat Yazıları, Çocuk Yazını, Postmodernizm Özel Bölümleri, Hazırlayan Cengiz Ertem, Yıl 1992, Cilt 3

Metis Çeviri, sayı 15-16

Millî Eğitim Bakanlığı İstatistikleri (1980-2005)

Millî Eğitim İstatistikleri; Örgün Eğitim, 2003-2004. Türkiye İstatistik Kurumu

Millî Eğitim İstatistikleri; Yaygın Eğitim, 2002, 2003. Türkiye İstatistik Kurumu

Millî Eğitim Şûra Kararları

Niçin Az Okuyoruz? (Ardışık Sorma Metodu İle Analiz Sonuçları)

Okulöncesi Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığı (2003) İstanbul Teknik Üniversitesi, Ya-Pa Araştırması

Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü. Bülent Yılmaz, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1993

Okuyan Şehir Sakarya Okuyan Türkiye Projesi (okuyansehirsakarya.com)

Okuyan Türkiye Ön Bilgi Raporu (Türk Toplumunu Neden Okumuyor? Okuyan Bir Toplum Haline Nasıl Gelebiliriz?) Çocuk Vakfı-Artworks Hayâlevi Reklâmculuk, İstanbul, 2003. (okuyansehirsakarya.com)

Piyasada Çocuk Dergileri. Hidayet Karakuş, MaviAda Kültür Sanat Dergisi, Haziran 2006, sayı 2

Radikal Kitap Eki (2000-2005)

Skor İndeksi Araştırması (NOP World araştırması) Aralık 2004-Şubat 2005

Türk Dili ve Edebiyatı (Çocuk Yazını Sayısı) Ağustos 1977, sayı 311

Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Zümre Başkanlarının Görüşlerine Göre Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı Tarafından 2005 Yılında Hazırlanmış "Eserlere Göre Öneri Listesi" ve "Yazarlara Göre Öneri Listesi"

Türkiye İstatistik Yıllığı, 2004. Türkiye İstatistik Kurumu

Türkiye’de Çeviri ve Telif Eserlerde Genç Kız Edebiyatı, Necdet Neydim, Bu Yayınevi, İstanbul, Ağustos 2005

Türkiye’de 1996-1998 Yılları Arasında Yayımlanmış Çocuk Kitaplarının İçerik Analizi, Dr. Fatih Erdoğan, Binbir Kitap, 1999/1, sayı 3

Türkiye’nin Kapısındaki Fırsat (2025’ Doğru Nüfus, Eğitim ve Yeni Açılımlar), Hazırlayan Dr. Can Fuat Gürlesel, Eğitim Reformu Girişimi, İstanbul, Ekim 2004

Uluslararası Eğitim Başarılarını Belirleme Kuruluşu Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) (2003) Araştırması

UNDP İnsani Gelişme Raporları

Unesco’dan Görüş, Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı (Türkçe), Mart 1979, sayı 3

UNESCO 1968 ve 1978 Raporları

UNESCO Türkiye Millî Komitesi Raporları

Unicef Dünya Çocuklarının Durumu Raporları (2000-2005)

Yaratıcı Beyin Gücü ve Okuma Bitişiği, Hasan Güteryüz. Tekağaç Yayıncılık, Ankara, Ocak 2004

2005-2006 Öğretim Yılı Türkiye Geneli Okullaşma Oranı (Net) MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı Verileri

2005 Yılı Çocuk Kitapları Listesi, Hazırlayan Selma Erdoğan (Kaynak Basın-Yayın Birliği Kataloqları)

2005 Yılında Çocuk Edebiyatı Yayıncılığı, Dr. Fatih Erdoğan Yayın Taraması, Selma Erdoğan. Yayınlanmamış Araştırma Metni

80 Sonrası Paradigma Değişimi Açısından Çeviri Çocuk Edebiyatı, Dr. Necdet Neydim, Bu Yayınları, İstanbul, 2003

99 Soruda Çocuk Edebiyatı, Hazırlayan Mustafa Ruhi Şirin, Çocuk Vakfı Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 2000

Zafer Sokağı No:17 34371 Nişantaşı-İstanbul Tel:(0212) 240 23 83 – 240 41 96 Faks:230 01 25

www.cocukvakfi.org.tr e-mail: cocuk_vakfi@hotmail.com